

Datum

2026-02-17

Adress

205 80 Malmö

Diarienummer

ASN-2025-21562

Yttrande

Till

Kommunstyrelsen

**Remiss Arbetsmarknadsdepartementet -
Administrativa sanktioner i den
arbetsmarknadspolitiska verksamheten och i
arbetslöshetsförsäkringen (Ds 2025:26)**

STK-2025-1856

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslår besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och socialnämnden ser positivt på utredningens syfte att stärka skyddet av välfärdssystemen.

Kopplat till nämndens uppdrag, tar arbetsmarknads- och socialnämnden i sitt yttrande särskilt upp vad som i promemorian har lyfts kring kvittning, avdrag på arbetslöshetsersättning samt begränsning av skyldigheten att anmäla bidragsbrott.

Yttrande

Arbetsmarknads- och socialnämnden ser positivt på utredningens syfte att stärka skyddet av välfärdssystemen.

De förenklade processer som föreslås, jämfört med nuvarande ordning med polisanmälningar, kan vara positiva då felaktigheter troligen i högre utsträckning kommer mötas av konsekvenser, genom föreslagna sanktionsavgifter, än vad som sker i den nuvarande ordning.

En utformning av ett regelverk som i hög utsträckning växlar över från sanktioner i ett straffrättsligt sanktionssystem till ett administrativt sanktionssystem kräver dock, enligt nämndens mening, att förskjutningen från att brott ska vara styrkt utom rimligt tvivel för att påföljd ska utdelas till ett strikt ansvar där begånget fel medför sanktion i form av sanktionsavgift uppmärksammas.

Vidare bedömer arbetsmarknads- och socialnämnden att det är av största vikt att kvittning eller innehållande av sanktionsavgift som myndighet eller arbetslöshetskassa beslutat om, inte sker på ett sätt som försätter enskild eller dennes familj utan grundläggande försörjning.

Arbetsmarknads- och socialnämnden återkommer till detta under nedanstående rubriker om 4.5.4 *Kvittning* respektive 5.6.4 *Avdrag på arbetslöshetsersättning*.

Avslutningsvis lyfter arbetsmarknads- och socialnämnden de risker som nämnden identifierar kring att felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet till viss del, enligt förslagen, enbart kommer hanteras inom ramen av sanktioner från beslutande myndighet eller arbetslöshetskassa.

Polis och åklagares förutsättningar att ha en helhetsbild över såväl enskildas agerande i förhållande till välfärdssystemet inom stat, regioner och kommuner riskerar att försämrats och så även förutsättningarna att följa den samlade utvecklingen av felaktigheter och brott över tid.

4.5.4 Kvittning

I förhållande till nämndens ansvar kopplat till ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen saknar arbetsmarknads- och socialnämnden tillräckligt underlag i promemorian avseende de fall då sanktionsavgift påverkar den enskildes förmåga att sörja för sin och sitt hushålls försörjning.

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att det är väsentligt att

- sanktionsavgift inte försätter den enskilde och dennes hushåll i en ekonomisk situation där en skälig levnadsnivå inte kan tillgodoses, samt att
- ansvar inte åläggs socialnämnd att tillförsäkra enskilda, som fått sanktionsavgift kvittad mot förmån, försörjningsstöd motsvarande den kvittade förmånen.

En sådan ordning skulle förta effekten av den föreslagna sanktionsavgiften och innebära en övervältring av kostnaden för sanktionsavgiften till socialnämnd.

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer det väsentligt att promemorians skrivningar om att *myndigheten ska göra en bedömning i det enskilda fallet och bland annat ta hänsyn till ersättningens betydelse för den enskildes försörjning* (s. 137) utvecklas i det fortsatta lagstiftningsarbetet så att det säkerställs att förutsättningarna för försörjning tillgodoses av myndigheten som beslutar om sanktionsavgift.

I de fall den enskilde är försörjningsskyld för barn eller skolungdom i enlighet med föräldrabalken är det av största vikt att kvittning av sanktionsavgift inte inskränker på förutsättningarna för att barnets grundläggande behov kan tillgodoses. I annat fall

krävs, enligt nämndens mening, att kvittning ersätts av en ordning motsvarande den för böter där Kronofogden driver in obetald fordran men också fastställer förbehållsbelopp avseende så kallat existensminimum.

Beslut om sanktionsavgift och eventuell kvittning behöver framkomma som en informationsmängd som socialnämnder har tillgång till via sammansatt bastjänst ekonomiskt bistånd (SSBTEK), eller eventuell ny motsvarande informationsportal, i samband med inhämtning av information vid utredning av rätten till ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen.

5.6.4 Avdrag på arbetslöshetsersättning

Under avsnitt 5.6.4 berörs avdrag på arbetslöshetsersättning för sanktionsavgift på motsvarande sätt som avsnitt 4.5.4 berör kvittning avseende sanktionsavgift inom arbetsmarknadspolitisk verksamhet.

Vad som arbetsmarknads- och socialnämnden lyfter under avsnitt 4.5.4 utgör även nämndens yttrande under avsnitt 5.6.4.

Så även att information om sanktionsavgift och innehållen arbetslöshetsersättning behöver vara tillgänglig för socialnämnd genom sammansatt bastjänst ekonomiskt bistånd (SSBTEK).

6.2 Begränsning av skyldigheten att anmäla bidragsbrott

Förslaget omfattar att en anmälan till Polismyndigheten endast ska göras om det kan misstänkas att ett grovt bidragsbrott har begåtts eller om det finns särskilda skäl.

För nämndens räkning bedöms det att antalet polisanmälningar som görs av nämnden skulle ligga kvar på nuvarande nivå om nämnden skulle omfattas av motsvarande begränsade skyldighet att anmäla till Polismyndigheten som nu föreslås i promemorian ska gälla för myndigheterna och arbetslöshetskassorna.

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att flertalet polisanmälningar redan idag rör ärenden där grovt bidragsbrott misstänks ha skett genom till exempel falska handlingar, osanna eller manipulerade handlingar och höga belopp samt att misstänkta brott även är kopplade till systematisk eller organiserad brottslighet.

Arbetsmarknads- och socialnämnden ser det som mycket viktigt att lagstiftaren har ett helhetsperspektiv kring stat, kommun och regioner i de åtgärder som vidtas för att beivra välfärdsbrottslighet.

Arbetsmarknads- och socialnämnden uppskattar redan idag att antalet underrättelser som nämnden får in från statliga myndigheter med stöd av lag (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen är (för) lågt.

Kopplat till förslaget om begränsad skyldighet att polisanmäla bidragsbrott ser arbetsmarknads- och socialnämnden en risk för att även underrättelser till kommunen kan komma att ske i än lägre grad än vad som sker idag. En sådan utveckling skulle medföra ökade risker avseende de delar av välfärdsersättningar som kommunen beslutar om och öka risken för felaktigheter och brottslighet kopplat till kommunala ersättningar.

Sammantaget, med begränsad skyldighet för myndigheter och arbetslöshetskassor att anmäla bidragsbrott till Polismyndighet och att delar av välfärdsbrotten handläggs av myndigheter och arbetslöshetskassor i ett alternativ sanktionssystem, bedömer arbetsmarknads- och socialnämnden att det finns en risk för att förslagen i dessa avseenden fragmenterar och differentierar hanteringen av misstänkta bidragsbrott vilket kan leda till en sämre helhetsbild och ett sämre helhetsgrepp avseende välfärdsbrottslighet i samhället i stort.

En sådan utveckling bedömer arbetsmarknads- och socialnämnden att lagstiftaren så långt som möjligt behöver motverka.

Ordförande

Sedat Arif

Förvaltningsdirektör

Britt-Marie Pettersson

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden.]